

DOMSTOLENS DOM

11. juli 2002 *

I sag C-60/00,

angående en anmodning, som Immigration Appeal Tribunal (Det Forenede Kongerige) i medfør af artikel 234 EF har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Mary Carpenter

mod

Secretary of State for the Home Department,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 49 EF og af Rådets direktiv 73/148/EØF af 21. maj 1973 om ophævelse af rejse- og opholdsbegrænsninger inden for Fællesskabet for statsborgere i medlemsstaterne med hensyn til etablering og udveksling af tjenesteydelser (EFT L 172, s. 14),

* Processprog: engelsk.

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, G.C. Rodríguez Iglesias, afdelingsformændene N. Colneric og S. von Bahr samt dommerne C. Gulmann, D.A.O. Edward, J.-P. Puissechet, M. Wathelet, R. Schintgen og J.N. Cunha Rodrigues (refererende dommer),

generaladvokat: C. Stix-Hackl
justitssekretær: ekspeditionssekretær H.A. Rühl,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

- Mary Carpenter ved barrister J. Walsh for solicitor J. Wyman
- Det Forenede Kongeriges regering ved G. Amodeo, som befuldmægtiget, bistået af D. Wyatt, QC
- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved N. Yerrell, som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 29. maj 2001 er afgivet mundtlige indlæg af Mary Carpenter ved J. Walsh, af Det Forenede Kongeriges regering ved R. Magrill, som befuldmægtiget, bistået af D. Wyatt, og af Kommissionen ved N. Yerrell og H. Michard, som befuldmægtiget,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 13. september 2001,

afsagt følgende

Dom

- ¹ Ved kendelse af 16. december 1999, indgået til Domstolen den 21. februar 2000, har Immigration Appeal Tribunal i medfør af artikel 234 EF forelagt Domstolen et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkning af artikel 49 EF og af Rådets direktiv 73/148/EØF af 21. maj 1973 om ophævelse af rejse- og opholdsbegrænsninger inden for Fællesskabet for statsborgere i medlemsstaterne med hensyn til etablering og udveksling af tjenesteydelser (EFT L 172, s. 14, herefter »direktivet«).
- ² Spørgsmålet er blevet rejst under en retssag, der føres mellem Mary Carpenter, der er filippinsk statsborger, og Secretary of State for the Home Department (herefter »Secretary of State«) vedrørende Mary Carpenters ret til at opholde sig i Det Forenede Kongerige.

De relevante retsregler

Fællesskabsretlige bestemmelser

- 3 Artikel 49, stk. 1, EF bestemmer:

»Inden for rammerne af nedennævnte bestemmelser er der forbud mod restriktioner, der hindrer fri udveksling af tjenesteydelser inden for Fællesskabet, for så vidt angår statsborgere i medlemsstaterne, der er bosat i et andet af Fællesskabets lande end modtageren af den pågældende ydelse.«

- 4 Første betragtning til direktivet har følgende ordlyd:

»Den frie bevægelighed for personer, som er omhandlet i traktaten og i afsnit II i de almindelige planer om ophævelse af begrænsninger i etableringsfriheden og den frie udveksling af tjenesteydelser, kræver ophævelse af rejse- og opholdsbegrænsningerne inden for Fællesskabet for de statsborgere i medlemsstaterne, der ønsker at etablere sig eller yde tjenester i en hvilken som helst af disse stater.«

5 Direktivets artikel 1, stk. 1, bestemmer:

»Medlemsstaterne ophæver i overensstemmelse med bestemmelserne i dette direktiv rejse- og opholdsbegrænsningerne:

- a) for en medlemsstats statsborgere, der har etableret sig eller ønsker at etablere sig i en anden medlemsstat for at udøve selvstændig erhvervsvirksomhed eller udføre en tjenesteydelse dér
- b) for medlemsstaternes statsborgere, der ønsker at begive sig til en anden medlemsstat for at modtage en tjenesteydelse
- c) for disse statsborgeres ægtefæller og børn under 21 år uden hensyn til nationalitet
- d) for personer, som er beslægtede i op- og nedstigende linje med disse statsborgere og deres ægtefæller, og som forsørges af dem, uden hensyn til nationalitet.«

6 I direktivets artikel 4, stk. 2, første afsnit, er fastsat:

»For ydere og modtagere af tjenesteydelser svarer retten til ophold til ydelsens varighed.«

Den nationale lovgivning

- 7 Det fremgår af Immigration Act 1971 (udlændingeloven af 1971) og United Kingdom Immigration Rules 1994 (House of Commons Paper 395) (regler om indvandring godkendt af Det Forenede Kongeriges parlament i 1994, herefter »Immigration Rules«), at en person, der ikke er britisk statsborger, principielt kun kan indrejse eller opholde sig i Det Forenede Kongerige, såfremt den pågældende har opnået en tilladelse hertil. Sådanne tilladelser kaldes henholdsvis »indrejsetilladelse« og »opholdstilladelse«.

- 8 Der bestemmes følgende i section 7(1) i Immigration Act 1988 (udlændingeloven af 1988):

»Der kræves ikke i henhold til [Immigration Act 1971] tilladelse til indrejse eller ophold i Det Forenede Kongerige i tilfælde, hvor den pågældende har ret hertil på grundlag af rettigheder, der kan gøres gældende i henhold til fællesskabsretten, eller bestemmelser, der er truffet i medfør af section 2(2) i European Communities Act 1972 [loven af 1972 om De Europæiske Fællesskaber].«

- 9 I paragraph 281 i Immigration Rules er anført de betingelser, der skal være opfyldt for at opnå tilladelse til indrejse i Det Forenede Kongerige for ægtefællen til en person, der befinder sig i og er etableret i Det Forenede Kongerige. I subparagraph 1(vi), er anført, at ansøgeren skal være i besiddelse af et gyldigt indrejsecertifikat (»entry clearance«) for ægtefæller, der er udstedt af myndighederne i Det Forenede Kongerige. En person, der befinder sig i Det Forenede Kongerige, og som er i besiddelse af en indrejsetilladelse eller opholdstilladelse på andet grundlag, kan overføres til kategorien for ægtefæller, hvis den pågældende opfylder betingelserne i paragraph 284 i Immigration Rules.

- 10 I paragraph 284 i Immigration Rules er fastsat de betingelser, der skal være opfyldt for at opnå forlængelse af en opholdstilladelse i Det Forenede Kongerige for ægtefællen til en person, der befinder sig i, og som er etableret i Det Forenede Kongerige. Det fremgår af paragraph 284(i), at ansøgeren skal være i besiddelse af en begrænset opholdstilladelse i Det Forenede Kongerige — hvilket omfatter en indrejsetilladelse — og det fremgår endvidere af paragraph 284(iv), at ansøgeren ikke må have opholdt sig i landet i strid med udlændingelovgivningen.
- 11 I section 3(5)(a) i Immigration Act 1971 er fastsat de overordnede regler for udvisning («deportation») fra Det Forenede Kongerige:

»En person, som ikke er britisk statsborger, kan udvises fra Det Forenede Kongerige,

- a) hvis den pågældende kun har opnået en begrænset tilladelse til indrejse eller ophold og ikke efterkommer et vilkår for tilladelsen eller forbliver i landet efter tilladelsens udløb [...]«
- 12 Hvad nærmere angår udvisning af personer, der er gift med britiske statsborgere, påhviler det i medfør af paragraph 364 i Immigration Rules Secretary of State at tage hensyn til de særlige omstændigheder i hvert enkelt tilfælde, før der træffes afgørelse, om den pågældende skal udvises eller ej. Der findes imidlertid en generel politisk erklæring (DP 3/96), der beskriver, under hvilke omstændigheder Secretary of State i princippet bør give opholdstilladelse til ægtefæller, der kan udvises, eller som opholder sig ulovligt i landet. I denne erklæring nævnes det i paragraph 5, at der som hovedregel normalt ikke bør skrives til udvisning, såfremt den berørte har indgået et reelt og varigt ægteskab med en person, der bor

i Det Forenede Kongerige, eller såfremt ægtefællerne har boet kontinuerligt sammen i Det Forenede Kongerige siden ægteskabets indgåelse i mindst to år, før udvisningssagen indledes. Det tilføjes i denne erklæring, at det ikke er rimeligt at forvente, at den person, der bor i Det Forenede Kongerige, følger med ægtefællen ud af landet i tilfælde af udvisning.

Twisten i hovedsagen

- 13 Mary Carpenter, der er filippinsk statsborger, fik den 18. september 1994 tilladelse til at indrejse i Det Forenede Kongerige som turist («visitor») i seks måneder. Hun forblev i Det Forenede Kongerige efter periodens udløb og ansøgte ikke om forlængelse af opholdstilladelsen. Den 22. maj 1996 indgik hun ægteskab med Peter Carpenter, der er britisk statsborger.
- 14 Det fremgår af forelæggelseskendelsen, at Peter Carpenter driver en virksomhed, der sælger reklameplads i medicinske og andre videnskabelige tidsskrifter, og som tilbyder udgiverne af sådanne tidsskrifter forskellige administrative ydelser og ydelser vedrørende forlagsvirksomhed. Virksomheden er etableret i Det Forenede Kongerige, hvor også udgiverne af de tidsskrifter, han sælger reklameplads i, har hjemsted. En stor del af virksomhedens forretninger drives med annoncører i andre EF-medlemsstater. Peter Carpenter foretager endvidere forretningsrejser til andre medlemsstater.
- 15 Den 15. juli 1996 indgav Mary Carpenter ansøgning til Secretary of State om opholdstilladelse i Det Forenede Kongerige i sin egenskab af ægtefælle til en statsborger i denne medlemsstat. Ansøgningen blev afslået af Secretary of State ved afgørelse af 21. juli 1997.

- 16 Secretary of State traf desuden beslutning om at udvise Mary Carpenter til Filippinerne. I beslutningen opfordres hun til frivilligt at forlade Det Forenede Kongerige. I modsat fald vil Secretary of State underskrive en udvisningsordre, som Mary Carpenter vil være nødt til at få tilbagekaldt, før hun kan søge om tilladelse til at indrejse i Det Forenede Kongerige i sin egenskab af ægtefælle til en britisk statsborger.
- 17 Mary Carpenter indbragte beslutningen om udvisning for Immigration Adjudicator (Det Forenede Kongerige), idet hun gjorde gældende, at Secretary of State ikke var berettiget til at udvise hende, fordi hun havde ret til at opholde sig i Det Forenede Kongerige i kraft af fællesskabsretten. Hun anførte endvidere, at hendes mand, der som led i sin erhvervsvirksomhed må rejse rundt i andre medlemsstater for at levere og modtage tjenesteydelser, har haft lettere ved dette, efter at Mary Carpenter nu passer hans børn fra et tidligere ægteskab. Udvisningen af fru Carpenter ville således indebære en begrænsning i hendes mands ret til at levere og modtage tjenesteydelser.
- 18 Immigration Adjudicator anerkendte, at Mary Carpenters ægteskab er reelt, og at hun varetager en vigtig rolle i opdragelsen af sine stedbørn. Immigration Adjudicator antog endvidere, at hun kunne være indirekte ansvarlig for fremgangen i sin mands virksomhed, og at han var tjenesteyder i fællesskabsretlig forstand. Ifølge Immigration Adjudicator har Peter Carpenter ret til frit at rejse til andre medlemsstater for dér at levere tjenesteydelser samt ret til herunder at være ledsaget af sin ægtefælle. Han kan imidlertid ikke anses for at udøve nogen ret til fri bevægelighed i fællesskabsretlig forstand, når han er bosiddende i Det Forenede Kongerige. Ved afgørelse af 10. juni 1998 afviste Immigration Adjudicator Mary Carpenters klage.
- 19 Mary Carpenter appellerede denne afgørelse til Immigration Appeal Tribunal, der fandt, at det fællesskabsretlige spørgsmål, som var rejst under sagen for denne instans, vedrørte spørgsmålet om, hvorvidt det er i strid med fællesskabsretten og særligt artikel 49 EF og/eller direktivet, at Secretary of State afslår at meddele

Mary Carpenter opholdstilladelse og beslutter at udvise hende, når Peter Carpenter udøver sin ret til fri udveksling af tjenesteydelser i andre medlemsstater, og når Mary Carpenter ved børnepasning og arbejde i hjemmet indirekte bistår sin mand og hjælper ham med at udøve sine rettigheder i henhold til artikel 49 EF, idet hun yder ham en økonomisk støtte, således at han kan bruge mere tid på sin forretning.

- 20 Da Immigration Appeal Tribunal fandt, at en fortolkning af fællesskabsretten var nødvendig for at afgøre sagen, besluttede retten at udsætte den og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Når

- a) en statsborger i en medlemsstat er etableret i den pågældende medlemsstat og leverer tjenesteydelser til personer i andre medlemsstater og

- b) har en ægtefælle, som ikke er statsborger i en medlemsstat,

kan denne ægtefælle, der ikke er statsborger i en medlemsstat, da på grundlag af

- i) artikel 49 EF og/eller

- ii) Rådets direktiv 73/148/EØF af 21. maj 1973 om ophævelse af rejse- og opholdsbegrænsninger inden for Fællesskabet for statsborgere i medlemsstaterne med hensyn til etablering og udveksling af tjenesteydelser,

påberåbe sig ret til at tage ophold sammen med sin ægtefælle i dennes oprindelsesmedlemsstat?

Vil det forelagte spørgsmål skulle besvares på en anden måde, hvis ægtefællen, som ikke er statsborger i en medlemsstat, indirekte ved børnepasning bistår den pågældende statsborger i en medlemsstat i at levere tjenesteydelser i andre medlemsstater?«

Det præjudicielle spørgsmål

Indlæg til Domstolen

- 21 Mary Carpenter erkender, at hun ikke selv har ret til ophold i nogen medlemsstat, men gør gældende, at hendes rettigheder er afledt af de rettigheder, som Peter Carpenter udøver, når han udfører tjenesteydelser og rejser inden for Den Europæiske Union. Hendes mand har ret til at udøve sit erhverv i hele det indre marked, og han kan ikke pålægges ulovlige begrænsninger. Hvis Mary Carpenter blev udvist, ville Peter Carpenter være tvunget til at følge med til Filippinerne for at bosætte sig dér sammen med hende eller også ville familiemedlemmerne blive adskilt, hvis han blev i Det Forenede Kongerige. I begge tilfælde ville Peter

Carpenters erhvervsmæssige aktiviteter blive berørt. Det kan ifølge sagsøgeren ikke hævdes, at den hindring for den frie udveksling af tjenesteydelser, der påføres Peter Carpenter, hvis hans ægtefælle bliver udvist, er af rent intern karakter, da han udfører tjenesteydelser i hele det indre marked.

22 Ifølge Det Forenede Kongeriges regering indebærer direktivets bestemmelser f.eks., at en britisk statsborger, der ønsker at udføre tjenesteydelser i en anden medlemsstat, har ret til at opholde sig i denne medlemsstat i et tidsrum svarende til ydelsens varighed, og at hans ægtefælle har ret til at opholde sig i samme medlemsstat i samme tidsrum. Disse forskrifter begrundes imidlertid ikke en opholdsret for britiske statsborgere i Det Forenede Kongerige, der under alle omstændigheder har en sådan ret efter national ret, eller for deres ægtefæller. Ifølge regeringen har Domstolen bekræftet denne fortolkning i dom af 7. juli 1992, Singh (sag C-370/90, Sml. I, s. 4265, præmis 17 og 18).

23 Det Forenede Kongeriges regering har henvist til, at Domstolen i dom af 27. juni 1996, Asscher (sag C-107/94, Sml. I, s. 3089), har afgjort spørgsmålet, om en statsborger i en medlemsstat, som udøver selvstændig virksomhed i en anden medlemsstat, hvor han opholder sig, kan påberåbe sig bestemmelserne i EF-traktatens artikel 52 (efter ændring nu artikel 43 EF) over for sin oprindelsesmedlemsstat, på hvis område han ligeledes udøver selvstændig virksomhed. Domstolen fastslog i dommens præmis 32, at selv om traktatens bestemmelser om etableringsfrihed ikke kan anvendes på rent interne forhold i en medlemsstat, kan traktatens artikel 52 imidlertid ikke fortolkes således, at fællesskabsretten ikke skulle gælde for en bestemt medlemsstats egne statsborgere, når disse på grund af deres adfærd i forhold til oprindelsesstaten befinder sig i en situation, som kan sammenlignes med situationen for alle andre personer, der er omfattet af de ved traktaten sikrede rettigheder og friheder.

24 Da Peter Carpenter imidlertid ikke har udøvet sin ret til fri bevægelighed, kan hans ægtefælle ikke påberåbe sig Singh- eller Asscher-dommene. En person, der befinder sig i Mary Carpenters situation, kan følgelig ikke af fællesskabsretten udlede nogen ret til at indrejse eller opholde sig i Det Forenede Kongerige.

- 25 Ifølge Kommissionen skal der foretages en klar sondring mellem Mary Carpenters situation og situationen for en ægtefælle til en statsborger i en medlemsstat, der har udøvet sin ret til fri bevægelighed og derfor har forladt sin oprindelsesmedlemsstat og er rejst til en anden medlemsstat for at etablere sig eller arbejde der.
- 26 I dette sidstnævnte tilfælde ville ægtefællen uanset dennes nationalitet utvivlsomt være omfattet af fællesskabsretten, og den pågældende ville have ret til at bosætte sig i værtsmedlemsstaten sammen med EF-statsborgeren, idet denne statsborger i modsat fald kunne foranlediges til at afstå fra at udnytte sin ret til fri bevægelighed. Som Domstolen har fastslået i præmis 23 i Singh-dommen, må ægtefællen til denne EF-statsborger ved dennes tilbagevenden til sit oprindelsesland tillægges mindst de samme rettigheder med hensyn til indrejse og ophold som dem, vedkommende har i henhold til fællesskabsretten i tilfælde af, at hans eller hendes ægtefælle vælger at indrejse og tage ophold i en anden medlemsstat.
- 27 Ifølge Kommissionen kan det i præmis 23 i Singh-dommen indeholdte princip ikke udvides til en situation som den i hovedsagen foreliggende, hvor EF-statsborgeren aldrig har haft til hensigt at etablere sig med sin ægtefælle i en anden medlemsstat, men blot udfører tjenesteydelser fra sin oprindelsesstat. Kommissionen finder, at en sådan situation snarere skal betegnes som en intern situation i den forstand, hvor udtrykket er anvendt i dom af 27. oktober 1982, Morson og Jhanjan (forenede sager 35/82 og 36/82, Sml. s. 3723), således at spørgsmålet om, hvorvidt Mary Carpenter har ret til at opholde sig i Det Forenede Kongerige, udelukkende skal bedømmes efter national ret.

Domstolens bemærkninger

- 28 Indledningsvis bemærkes, at traktatens bestemmelser om fri udveksling af tjenesteydelser og de forskrifter, der er vedtaget med henblik på deres gennem-

førelse, ikke finder anvendelse på forhold, som ikke har tilknytning til nogen af de forhold, fællesskabsrettens bestemmelser gælder for (jf. i denne retning bl.a. dom af 21.10.1999, sag C-97/98, Jägerskiöld, Sml. I, s. 7319, præmis 42-45).

- 29 Det bemærkes dernæst, at en stor del af Peter Carpenters erhvervsmæssige aktiviteter som nævnt i præmis 14 i nærværende dom består i at levere tjenesteydelser mod betaling til annoncører, der er etableret i andre medlemsstater. Sådanne ydelser er omfattet af begrebet tjenesteydelser i artikel 49 EF, såvel når tjenesteyderen med dette mål for øje rejser til den medlemsstat, hvor modtageren befinder sig, som når han leverer grænseoverskridende tjenesteydelser uden at forlade den medlemsstat, hvori han er etableret (jf. vedrørende den såkaldte »cold calling«, dom af 10.5.1995, sag C-384/93, Alpine Investments, Sml. I, s. 1141, præmis 15 og 20-22).
- 30 Peter Carpenter benytter sig således af sin ret efter artikel 49 EF til fri udveksling af tjenesteydelser. Som Domstolen gentagne gange har fastslået, kan denne ret påberåbes af en tjenesteyder over for den stat, hvor han er etableret, når tjenesteydelserne præsteres til modtagere, der er etableret i en anden medlemsstat (jf. bl.a. Alpine Investments-dommen, præmis 30).
- 31 Det bemærkes endvidere, at direktivet har til formål at ophæve rejse- og opholdsbegrænsningerne inden for Fællesskabet for statsborgere i medlemsstaterne med hensyn til etableringsret og udveksling af tjenesteydelser.
- 32 Det fremgår såvel af direktivets formål som af ordlyden af dets artikel 1, stk. 1, litra a) og b), at direktivet finder anvendelse i situationer, hvor en statsborger i en medlemsstat forlader sin oprindelsesmedlemsstat og begiver sig til en anden medlemsstat for enten at etablere sig dér, for at udføre en tjenesteydelse dér eller for at modtage en tjenesteydelse dér.

- 33 Denne fortolkning understøttes bl.a. af direktivets artikel 2, stk. 1, hvorefter »[m]edlemsstaterne anerkender de i artikel 1 nævnte personers ret til at forlade deres område«, artikel 3, stk. 1, hvorefter »[m]edlemsstaterne tillader, at de i artikel 1 nævnte personer rejser ind på deres område alene mod forevisning af et gyldigt identitetskort eller pas«, artikel 4, stk. 1, hvorefter »[e]nhver medlemsstat anerkender en ret til permanent ophold for statsborgere fra de øvrige medlemsstater, der etablerer sig på dens område for dér at udøve selvstændig erhvervs-virksomhed«, og artikel 4, stk. 2, hvorefter »[retten til ophold for] ydere og modtagere af tjenesteydelser svarer [...] til ydelsens varighed«.
- 34 Direktivets artikel 1, stk. 1, litra c), udstrækker ganske vist retten til at indrejse og opholde sig i en anden medlemsstat til ægtefællerne til de EF-statsborgere, der er omhandlet i artiklens litra a) og b), uden hensyn til disses nationalitet. Da direktivet imidlertid har til formål at lette medlemsstaternes statsborgeres udøvelse af etableringsfriheden og retten til fri udveksling af tjenesteydelser, er disse statsborgeres ægtefæller blevet tildelt disse rettigheder med henblik på, at de skal kunne ledsage deres ægtefæller, når disse i forbindelse med en rejse til eller et ophold i en anden medlemsstat end deres oprindelsesmedlemsstat udøver de rettigheder, som de er blevet tillagt i henhold til traktaten, under de betingelser, der er fastsat i direktivet.
- 35 Det følger således dels af det formål, der forfølges med direktivet, og dels af dets indhold, at det fastsætter betingelserne for, at en statsborger i en medlemsstat, samt de øvrige personer, der er omfattet af artikel 1, stk. 1, litra c) og d), kan forlade den pågældende statsborgers oprindelsesmedlemsstat og indrejse og opholde sig på en anden medlemsstats område, i et af de øjemed, der er anført i artikel 1, stk. 1, litra a) og b), i den periode, der er angivet i direktivets artikel 4, stk. 1 og 2.
- 36 Da direktivet således ikke regulerer retten til ophold for familiemedlemmerne til en tjenesteyder i dennes oprindelsesmedlemsstat, afhænger svaret på det

præjudicielle spørgsmål herefter af, om der i en situation som den i hovedsagen foreliggende kan udledes en opholdsret for ægtefællen af fællesskabsrettens principper eller af andre fællesskabsbestemmelser.

37 Som fastslået i nærværende doms præmis 29 og 30 udøver Peter Carpenter sin ret til fri udveksling af tjenesteydelser i medfør af artikel 49 EF. De tjenesteydelser, der leveres af Peter Carpenter, udgør en stor del af hans erhvervsmæssige aktiviteter, der dels udføres i hans oprindelsesmedlemsstat over for personer, der er etableret i andre medlemsstater, og dels i de medlemsstater, hvor disse sidstnævnte er etableret.

38 I denne sammenhæng bemærkes, at fællesskabslovgiver har anset det for at være vigtigt at beskytte medlemsstaternes statsborgeres familieliv med henblik på at fjerne hindringerne for udøvelsen af de grundrettigheder, der er sikret i traktaten, hvilket fremgår af bestemmelserne i Rådets forordninger og direktiver vedrørende arbejdstageres og selvstændige erhvervsdrivendes ret til fri bevægelighed inden for Fællesskabet (jf. bl.a. artikel 10 i Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68 af 15.10.1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet (EFT 1968 II, s. 467), artikel 1 og 4 i Rådets direktiv 68/360/EØF af 15.10.1968 om afskaffelse af restriktioner om rejse og ophold inden for Fællesskabet for medlemsstaternes arbejdstagere og deres familiemedlemmer (EFT 1968 II, s. 477) samt artikel 1, stk. 1, litra c), og artikel 4 i direktiv 73/148).

39 Det er imidlertid ubestridt, at en adskillelse af ægteparret Carpenter ville få negative konsekvenser for deres familieliv og dermed også for betingelserne for Peter Carpenters udøvelse af en grundlæggende frihed. Denne frihed ville nemlig ikke få fuld gennemslagskraft, hvis Peter Carpenter blev afholdt fra at udøve den som følge af de hindringer, der opstilles i hans oprindelsesland for hans ægtefælles indrejse og ophold (jf. i denne retning Singh-dommen, præmis 23).

- 40 I denne forbindelse bemærkes, at en medlemsstat kun kan påberåbe sig almene hensyn som begrundelse for en national foranstaltning, der kan begrænse den frie udveksling af tjenesteydelser, når denne foranstaltning er i overensstemmelse med de grundrettigheder, som Domstolen skal beskytte (jf. i denne retning dom af 18.6.1991, sag C-260/89, ERT, Sml. I, s. 2925, præmis 43, og af 26.6.1997, sag C-368/95, Familiapress, Sml. I, s. 3689, præmis 24).
- 41 Beslutningen om at udvise Mary Carpenter udgør en indgriben i Peter Carpenters udøvelse af hans ret til respekt for familielivet i henhold til artikel 8 i konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, der blev undertegnet i Rom den 4. november 1950 (herefter »konventionen«). Denne ret er en af de grundlæggende rettigheder, som ifølge Domstolens faste praksis — der i øvrigt på ny er bekræftet i præamblen til den europæiske fælles akt og i artikel 6, stk. 2, EU — er beskyttet i fællesskabsretten.
- 42 Selv om konventionen ikke som sådan tillægger en udlænding ret til at indrejse eller opholde sig på et bestemt lands område, kan den omstændighed, at en person nægtes indrejse i det land, hvor den pågældendes nære slægtninge bor, udgøre en indgriben i retten til respekt for familielivet, således som denne ret er beskyttet ved konventionens artikel 8, stk. 1. Konventionen er til hinder for en sådan indgriben, hvis denne ikke opfylder betingelserne i artikel 8, stk. 2, dvs. hvis den ikke er »foreskrevet ved lov«, er berettiget ud fra et eller flere legitime formål efter denne bestemmelse samt »nødvendig i et demokratisk samfund«, dvs. at den skal være berettiget ud fra tvingende samfundsmæssige hensyn og navnlig stå i et rimeligt forhold til det forfulgte formål (jf. bl.a. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, dom af 2.8.2001 i sagen Boultif mod Schweiz, *Recueil des arrêts et décisions* 2001-IX, præmis 39, 41 og 46).
- 43 En beslutning om at udvise Mary Carpenter, der træffes under omstændigheder som dem, der foreligger i hovedsagen, er ikke udtryk for en rimelig ligevægt mellem de berørte hensyn, nemlig på den ene side Peter Carpenters ret til respekt for sit familieliv, og på den anden side hensynet til den offentlige orden og den offentlige sikkerhed.

- 44 Uanset at Peter Carpenters ægtefælle i hovedsagen har overtrådt Det Forenede Kongeriges lovgivning om udlændinge, idet hun ikke forlod det nationale område, efter at hendes turistvisum udløb, har hendes adfærd, siden hun ankom til Det Forenede Kongerige i september 1994, ikke givet anledning til at frygte, at hun i fremtiden vil udgøre en fare for den offentlige orden og den offentlige sikkerhed. Det er desuden ubestridt, at ægteskabet mellem Mary og Peter Carpenter, der blev indgået i Det Forenede Kongerige i 1996, er et reelt ægteskab, og at Mary Carpenter stadig lever et reelt familieliv dér, idet hun bl.a. passer sin ægtefælles børn fra et tidligere ægteskab.
- 45 Under disse omstændigheder udgør beslutningen om at udvise Mary Carpenter en indgriben, der ikke står i et rimeligt forhold til det forfulgte formål.
- 46 Henset til samtlige ovenstående bemærkninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 49 EF, når den ses i lyset af den grundlæggende ret til respekt for familielivet, skal fortolkes således, at bestemmelsen i en situation som den, der foreligger i hovedsagen, er til hinder for, at oprindelsesmedlemsstaten for en tjenesteyder, der er etableret i denne stat, og som leverer tjenesteydelser til modtagere, der er etableret i andre medlemsstater, nægter opholdstilladelse på dens område for denne tjenesteyders ægtefælle, der er statsborger i et tredjeland.

Sagens omkostninger

- 47 De udgifter, der er afholdt af Det Forenede Kongeriges regering og af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af Immigration Appeal Tribunal ved kendelse af 16. december 1999, for ret:

Artikel 49 EF skal, når den ses i lyset af den grundlæggende ret til respekt for familielivet, fortolkes således, at bestemmelsen i en situation som den, der foreligger i hovedsagen, er til hinder for, at oprindelsesmedlemsstaten for en tjenesteyder, der er etableret i denne stat, og som leverer tjenesteydelser til modtagere, der er etableret i andre medlemsstater, nægter opholdstilladelse på dens område for denne tjensteyders ægtefælle, der er statsborger i et tredjeland.

Rodríguez Iglesias

Colneric

von Bahr

Gulmann

Edward

Puissochet

Wathelet

Schintgen

Cunha Rodrigues

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 11. juli 2002.

R. Grass

G.C. Rodríguez Iglesias

Justitssekretær

Præsident

